

de clarationes refert Azotius Institut. Moralium lib. 10. cap. 26. quem citat Zypæus titulo *De Celebrat. Missarum* num. 8. qui tamen huic sententiæ non acquiescens subiungit: "Certè salva Sedis Apostolicæ censura locus hic tantum est ad abusus extirpandos eorum, qui id sua auctoritate præsumunt, quos ne patiantur, monentur Episcopi, sed ea verba (non patiantur) si ad rigorem examinentur, non inferunt, ut permittere non possint; vel derogationem auctoritatis Episcopis competentis, ne id queant, ubi iusta ex causa id permittendum consueverint.

Hæc ibidem latius prosequitur Zypæus; cujus interpretationem Belgii vicinarumque Provinciarum Episcopi notoriè amplectuntur; concedentes licentiam celebrandi in oratoriis privatis quantumvis in domibus privatis exstructis.

XIV. Hoc equidem constat, mentem Synodi Tridentinæ fuisse, ipsamque Sacrificii reverentiam, nec non Ecclesiæ disciplinam multis titulis requirere, ut Episcopi admodum parcè nec nisi necessitate, gravibusque de causis & cautelis hanc licentiam indulgeant.

Intentionis Concilii Tridentini, cui interfuerat, perquam conficius Martinus Rithovius; momentumque huius disciplinæ expendens in Synodo sua anno 1577. tit. 15. cap. 4. relata ordinatione Concilii Tridentini subiicit: "Quæ quidem ordinatio, ut pro rei gravitate, fideliorum observationem habeat; mandamus omnibus Presbyteris nobis subditis, ne quis prætextu antiquorum Statutorum aut consuetudinibus, extra Ecclesiam, aut huiusmodi Oratoria, deinceps Missam celebrare præsumat: injungentes omnibus Pastoribus, & Presbyteris, ne deinceps deinceps ordinationi Concilii Tridentini contraveniant: & etiam Laicis quibuscumque, ne per aliquos Presbyteros etiam exemptos, in suis ædibus Sacrosanctum Missæ officium, aliqua ratione celebrari patiantur, aut petant; in penam arbitrarie correctionis. Pastores autem subditos suos, qui morbo detenti, Ecclesiam visitare non possunt, doceant; ut pia devotione, suas preces jungant cum illis, qui corporali præsentia divinis officiis interfunt. Et, ut ad excitandam devotionem, observent divinatorum Officiorum tempora, vel campanarum pulsus, per quem significatio Sacrorum, quæ in templis peraguntur, & ubi corpore adesse non possunt, corde, & piis orationibus se præsentent statuunt.

Deinde his notandis verbis concludit: "Quod dum Religiosè faciunt, & obedienter Ordinationibus parent, per quas antiqui Canones in usum revocantur, plus in vera pietate proficiunt, quàm, si ex privata devotione, ad domesticas missas importundè consensum extorqueant, vel sub prætextu Privilegii, irreligiosam singularitatem foveant.

Sanctus Carolus in Concilio Mediolanensi I. part. 2. tit. *Qua pertinent ad celebrationem Missæ*: ait: "Oratoriorum autem ædificationem, aut utrum ne facile, sed magna de causa permittant iidem Episcopi.

XV. Dum verò hæc oratoria necessitate, magna causa exigente concedenda videbuntur, vult S. Carol. loc. cit. ut Episcopi in iis designandis, vel probandis, hæc servent.

"Ne sint in interiorum ædium partibus, in quibus Domini, vel familia frequentius versentur, sed commode & honesto loco, à cubiculis, tricliniis, & ab aula separato, ad templi formam & regulam propius accedant. Nec ita angusta sint, ut qui Missam audierint, ad ostium aut fenestram stare cogantur, aut denique ibi sacris interesse, ubi promiscuè profanum aliquod exerceatur, quod fieri omnino prohibemus.

XVI. Ulterius ne populus per hæc Oratoria à frequentatione Parochialis Ecclesiæ nimium distrahatur,

addi consuevit de stylo curiæ Romanæ, & etiam hodie, no Episcoporum, quod hæc concessio fiat sine præjudicio Ecclesiæ Parochialis, uti notat Barbosa *De Officio Episcopi parte 2. Alleg. 23.* Et in formulatio Episcopali quod extat ad calcem ejusdem operis refertur n. 85. formula facultatis construendi oratorium simplex in quo celebratur cum hac clausula: *Sine Parochialis Ecclesiæ præjudicio.*

Ut verò hæc clausula melius servaretur, voluit etiam S. Carolus loco citato, ut "cui id permillum fuerit, is eorarius utatur; ne distracti homines illa commoditate, Ecclesiam Dei minus frequentent; quod exemplo etiam noceat aliis.

XVII. Ad hæc de stylo ordinario in concessione Oratoriorum & Capellarum excipi solent præcipuè per annum Festivitates; ut nimirum non liceat tunc ibidem celebrare; idque conformiter ad vetus Decretum Synodi Agathensis apud Gratianum *Dist. 1. De Consecr. Can. 35.* quo decernitur: "Si quis extra Parochias in quibus legitimus est ordinarius, & conventus, oratorium in agro habere voluerit, reliquis Festivitatibus, ut ibi Missas audiat, propter fatigationem familiae iusta ordinatione permittimus. Paucha verò, Natali Domini, Epiphaniæ Domini, Ascensione Domini, Pentecoste, & Natali Sancti Joannis Baptistæ & si qui maximi dies in Festivitatibus habentur, non nisi in civitatibus, aut in Parochiis audiant. Clerici verò, si qui in Festivitatibus, quas supra diximus (nisi jubente, sive permittente Episcopo) Missas celebrare voluerint, communionem priventur.

Hic nota, Parochias sive Parochiales Ecclesias esse propriè loca illa, in quibus legitimus ordinariusque conventus habetur.

XVIII. Secundò notandum, mentem Ecclesiæ semper fuisse, ut taltem diebus solemnioribus, Ecclesia Parochialis non deferatur; tameti etiam cum aliqua incommoditate frequentatio fieri deberet, cui & conforme est ipsi Decretum Synodi Tridentinæ præcipiens Episcopis ut "moneant populum, ut frequentent ad suas Parochias, saltem diebus Dominicis & majoribus festis accedant.

Unde Synodus Namurcensis 1639. tit. 5. c. 27. "Parochiani etiam vicini alicui Capellæ sub finibus Parochialis extructæ, præcipuis anni Festivitatibus & Dominicis, Ecclesiæ Parochiale frequentare non omittant, qui verò tribus continuis Dominicis ab illa se absentaverint; admoneantur primum à suis Pastoribus, & si monitionem contempserint, ad nos deferantur.

XIX. Deniq; stylo hodiernus addit in concessionibus huiusmodi Oratoriorum ut alii præterquam fervitio personæ, cujus intuitu Oratorium conceditur, necessarii, ibidem audientes Missam ab obligatione eam in Ecclesia audiendi per hoc non liberentur.

CAPUT IX.

Quædam observanda & cavenda pro reverentia Sacrificii.

1. Perniciosum est, ignotos & vagantes Sacerdotes ad Missas celebrandas admittere.
2. Jam pridem vetitum, Clericum externum sine litteris commendatitiis admittere.
3. Postremis sæculis id magis necessarium: & quare?
4. Decretum Synodi Tridentina de non admittendo ignoto Sacerdote sine litteris commendatitiis.
5. Quid Synodi Belgica decreverint circa ignotos Sacerdotes?
6. Sanctus Carolus voluit litteras commendatitiis non esse nimis antiquas: & quare?
7. Ex Decreto S. Caroli nullus potest ad sua Sacella aut Oratoria admittere Sacerdotem sine licentia Episcopi.

8. De-

8. Decretum de non admittendis Clericis ignosis etiam obinet in Ecclesiis Regularium.

9. Nullus ex aliena Diocesi admittendus sine litteris Ordinarii sui.

10. Littera ha non tantum Ordinum susceptorum, sed & vite morumque testimonium perhibere debent.

11. Parochi admittere non debent quoscumque Sacerdotes Litteris Episcopalis munus.

12. Sine Parochi licentia nullus in Ecclesia Parochiali celebrare potest.

13. Jus Parochi per sententiam Regiam firmatum.

14. Notoriè criminosis ad ministerium Altaris non admittendus.

15. Non admittendus nisi vita emendata maculam.

16. Si pridem remittentem aut in notorium crimen lapsus se ad celebrandum obtulerit ob scandalum castigandum.

17. Qui pridem impudicitiam etiam secretam commisit ad celebrandum se præsentare non potest, tametsi confessus.

18. Nullus mala fama ad Divina celebranda admittendus.

19. Sacerdotes solum quæsum factant ad celebrandum non recipiendi.

20. Merito à Divinis repellendi notoriè aleatorum, & tabernarum frequentatores.

21. Sacerdos Missam celebrare non potest nisi adstante externo habitu ritè disposito appareant.

22. Quid hæc in re staturus S. Carolus?

23. Ad excitandam populi devotionem exponenda à Parocho qua in Missa aguntur.

24. Scopus huius instructionis est ut populus instructus se jungat Sacerdoti, & voto id agat, quod Sacerdos ministerio.

25. Menti Ecclesia conformis est attendere iis qua in Missa aguntur quam ex libro preces recitare.

26. Simultanea plurium Missarum in eadem Ecclesia celebratio minus conveniens: & quare?

27. Vestitum ne inter Missarum solemnias adhibeatur cantus non satis gravis.

28. Hodierna Musica parum gravis; & de hac querela Cardin. Bona.

29. Ecclesia qua hæcenus musicam non admisit, laudatur.

30. Quod Episcoporum ac Pastorum circa hæc officium?

31. Attendendum ne organa quid lasciviant.

32. Idem est de instrumentis, & quomodo contraveniant puniendi?

33. Omnes actiones seculares ab Ecclesiis arcenda.

34. Penes Episcopos est summa auctoritas abusus in Missarum celebratione occurrentes tollendi.

35. Prælati Ecclesiarum non debent abusus permittere, quia jam involverunt.

36. Quam perniciosum sit argumentum, quod à solerantibus factis Prædecessorum petitur.

I. Emper omnibus persuasum fuit, quam perniciosum, malique exempli esset, si Sacerdotes & Clerici de una Ecclesia ad aliam transeuntes & vagantes, indifferenter ad sacra Mysteria celebranda admittantur: quàm inde natum sit fieri, pessimos quosque perditissimosque homines in sacra involare, eaque profanare.

II. Hinc jam pridem à primis Ecclesiæ sæculis cautum fuit, ne quis Clericus externus & ignotus sine Litteris commendatitiis sui Episcopi recipiatur.

Canon. 41. Laodicenus ita habet: "Quod non oportet eum, qui est sacratus vel Clericus sine canonicis Litteris iter ingredi.

Et apertius Canon. 13. Calchedonenis vetat: "Exter-

nos Clericos & ignotos in alia civitate sine proprii Episcopi commendatitiis Litteris nusquam ullo modo ministrare. Apud Gratianum *Dist. 71. Can. 7.* Sed per errorem & contra fidem textus Græci originalis pro ignoto legit *Lectori*, uti rectè notat Cajacius ad *Cap. 5. De Clericis non resid.*

III. Postremis hæc sæculis, postquam invaluit Titulus *parsonis*; quo solo plures ordinantur, nullius particularis Ecclesiæ servitio adstricti, multò magis hæc disciplina necessaria fuit.

Cum enim hi nulli Ecclesiæ essent adstricti, liberior ipsis de una ad aliam Ecclesiam discurrendi videbatur indulta libertas: atque hinc facile fiebat, ut immorigeri, quin & multis ritibus notoriè infames, Ecclesiam, in qua noti erant deserentes, ad aliam ubi eorum vita ignorabatur, aut ubi scirent Pastores minus esse vigilantes ut disciplina Ecclesiastica observantes, convolarent; ibique se in Ecclesiastica munia intruderent; ipsamque Missæ Sacrificium multis modis profanarent.

IV. Hæc advertens Synodus Tridentina statuit *Seff. 23. cap. 16.* "Nullus Clericus peregrinus sine commendatitiis sui Ordinarii Litteris ab ullo Episcopo ad Divina celebranda & Sacramenta administranda admittatur.

Ad hæc volens Synodus, ut in Sacrificio Missæ omnis irreverentia vetetur, mandavit Episcopis, ut "singuli in suis Diocesis interdicant, ne cui vago & ignoto Sacerdoti Missas celebrare liceat. In Decr. *De Observandis & Evitandis in Celebratione Missæ.*

V. His Synodi Tridentini Decretis obsequi volentes Episcopi, in suis respectivè Synodis prohibuerunt, Sacerdotem externum & ignotum ad Missam celebrandam admitti, nisi Litteris testimonialibus Episcopi instructum.

Synodus P. I. Mechliniensis tit. *De Ministris Ecclesiæ cap. 8.* "Præcipit etiam Pastoribus, & Ecclesiarum Rectores, ne quem vagum & ignotum Sacerdotem, sine licentia Episcopi sui Diocesani in scriptis obtenta, ad celebrationem Missarum aut Sacramentorum administrationem admittant, sub pena duorum florenorum per Pastores seu Rectores incurrenda, & vagorum Sacerdotum correctione arbitraria: Episcopi autem prædictam licentiam non concedant, nisi visis Litteris Sacerdotii, & commendatitiis, & testimonialibus Episcopi vel Vicarii loci ultimæ residentis eorum.

Et Synodus P. II. tit. 12. cap. 16. "Vago ac ignoto Sacerdote, etiam Regulari Missam celebrare non liceat, nisi ostensis testimonialibus vel commendatitiis Litteris sui Ordinarii.

VI. Prævidens S. Carolus Sacerdotum mores vitæ tamque nonnumquam temporis successu vel immutari, aut cerè amplius innotescere & manifestari, in Concilio Mediolanensi I. parte 2. tit. 5. decernit: "Clericis alienæ Diocesis res divinz faciendæ facultatem ne permittat Episcopus: nisi ostendant Litteras testimoniales seu dimissorias Ordinarii sui duobus tantum mensibus ante, si in provincia, si extra provinciam in Italia, quatuor sex verò, si extra Italiam datas; vel si ex antiquiores sint, afferant etiam scriptum testimonium de vita, & moribus ab iis ordinariis, in quorum Diocesi post illud tempus aliquamdiu permanerint.

VII. Quin & ibidem præceperat: "Nemo Clericus vel Laicus in suis sæcularibus Ecclesiis, Capellis, vel Oratoriis quamvis ab Ordinario probatis, etiam si juris Patronatus sint, quemquam sæculares vel regulares Sacerdotem celebrare patiat, qui scriptum celebrandi, singulis sex mensibus renovandum, ab Episcopo non impetraverit.

VIII. In Concilio III. Mediolanensi tit. 11. declarat, "Quod

Quod primo Concilio Provinciali interdictum est, ne peregrino Sacerdoti sine dimissoria, testimonialibusve Litteris Missæ Sacrum facere liceat, id ei vetitum sit in Regularium etiam *cujusvis* Ordinis Ecclesiis.

IX. Synodus Burdigalensis anno 1583. tit. 5. vetat ab Ecclesiasticis Rectoribus, quemquam vagum ac ignotum ad celebrandum admitti, nisi prius diligenter explorata Ordinarii licentia & facultate. Deinde adjungit: "Nullumque pariter alienæ Diocesis admittant, nisi acceptas ab Ordinario suo Litteras, sibi concessas sacros cultus, & antea hæc vita, morumque ac religionis testes adhibeat: quæ vetustiores non appareant, quam quæ intra annum scriptæ sunt.

Celebrata anno 9. hujus sæculi Synodus Narbonensis Cap. 20. non vult ab Episcopis facultatem celebrandi concedi Clericis alienæ Diocesis, "nisi visis litteris Ordinarii Clerici, & attestations proprii Episcopi, super vita & moribus eo anno concessis.

X. Hactenus adducta Decreta manifestè evincunt, Litteras Episcopales, non tantum requiri, ut testes susceptorum Ordinum; sed vel præcipuè ut testes probæ vitæ & honorum morum: ipsosque Episcopos has litteras haud annuere posse, nisi præmissa & facta diligenti inquisitione super vita & moribus Sacerdotum dimitendorum.

Si ea cautione in litteris expediendis procederent Episcopi; neque ullus Sacerdotum in Ecclesiis sive secularibus sive Regularibus sine hujusmodi litteris, conformiter ad SS. Canones & Synodorum Decreta, ad celebrandum admitterentur, quam multi scandalosi, otiosi ac vagabundi Sacerdotes ab Altaribus arcerentur, quantumque irreverentiæ per similes Sacerdotes in Sacrificio Missæ committi solita, vitarentur.

XI. Porro quia litteræ hæc testimoniales, nonnumquam facilius, quam oportet, conceduntur, aut sub-vel obreptuè impetrantur, nequaquam Parochi alique Ecclesiasticarum præfecti omnes quoscumque Sacerdotes hujusmodi Litteris munitos ad celebrandum admittere debent.

Quid enim si aliunde vita scandalosa Parochi vel Rectoribus innoteat; nullusque titulus aliunde sit, qui Sacerdoti huic jus celebrandi in tali Ecclesia tribuat, indubiè poterit, imò & non raro debet ad celebrando repelli.

Ad hæc Canones quidem vetant quempiam extraneum & ignotum sine Litteris Episcopi ad celebrandum admitti, sed nequaquam Parochis aut Ecclesiasticarum Rectoribus præcipiunt, ut omnes hujusmodi Litteris instructos in suis Ecclesiis ad celebrationem admittant.

XII. Imò cum Parochus sit quasi Caput Parochiæ, & primarius & ordinarius Ecclesiæ Rector, nullus (nisi speciali aliquo titulo munitus) potest in Ecclesia Parochiali sine speciali licentia Parochi sacras quascumque functiones obire.

Hinc Synodus Namurcensis anno 1639. tit. 3. c. 43. ait: "Nullus aliquod officium in aliena Ecclesia, sine Pastoris ejusdem loci licentia, facere præsumat.

Eodem fundamento Synodus P. I. Cameracensis tit. De Ministeriis Ecclesiasticis cap. 9. voluit, ut "qui præstantia fabricis Ecclesiasticarum, nullos Sacerdotes admittant, ad suffragia & sacrificia legatorum piorum causâ præstantia; nisi ab Episcopo, aut ejus Vicario probatos, & ad id ministerium destinatos Pastoris voluntate. Cui, quod ad officium Ecclesiasticum pertinet, pareant: ne per licentiam aditus improbis & vagis ad Ecclesias concedatur cum detrimento & scandalo publico.

Denique addit Synodus: "Et qui admissi fuerint, Pastorem adjuvent in cultu & officio divino.

Si nulli ad celebrandas fundatas Missas & anniversa-

ria admitterentur, nisi cum onere juvandi Pastores in officio Pastoralis, quam multi otiosi Sacerdotes ab Ecclesiis removerentur.

XIII. Cum anno 1672. quidam in suo testamento ordinasset Missam pro refrigerio animæ suæ solemniter celebrari in Ecclesia Parochiali per Patres Carmelitas; disputatumque esset, num vi hujus testamentariæ dispositionis Carmelitæ essent admittendi ad celebrandam Missam illam; judicatum fuit à Parlamento Parisiensi, id in Ecclesia Parochiali Carmelitas non posse sine Parochi licentia. Ut refertur parte 3. Journal des Aud. lib. 6. cap. 29.

XIV. Præterea ut irreverentia vitetur præcipit Synodus Tridentina Episcopis, "neminem qui publice & notorie criminosus sit, aut Sancto Altari ministrare, aut sacris interesse permittant.

XV. Decretum hoc quoad primam partem innovans S. Carolus in Concilio I. Mediolanensi tit. 5. ait: "Sacerdotes qui publice & notorie criminosi fuerint à celebratione arceantur, nisi emendata vita sceleris maculam eluerint.

XVI. Synodus P. I. Cameracensis Tit. De Cultu, Ceremoniis & Officio Divino cap. 2. vult, ut "quicumque ad celebrandum se obulerit, ac pridie temulentus, insolensve fuerit, aut crimen ullum notum admiserit, à Rectore Ecclesiæ castigandus non modò propter crimen admittit, sed & propter scandalum, & irreverentiam illatam Sacramento denuntiatur Episcopo, aut ejus Vicario, vel Officiali. Rector verò, si denuntiare neglexerit, tamquam tanti sceleris diffusor puniatur.

Subjicit deinde notandam hanc rationem: "Est enim valde præposterum & indignum, quod velint Sacerdotes omnem à laicis reverentiam vel Sacramento exhiberi: nec ipsi tamen moribus & religione sua exhibendam declarent.

XVII. Addit ejusdem Provincia Synodus Diocæsana Audomarenensis anno 1583. tit. 6. cap. 2. nec confessione prævia hujusmodi Sacerdotes ad celebrandum se præsentare præsumant, qui pridie, quamcumque SECRETAM impudicitiam admiserint.

XVIII. Præcitata Synodus Burdigalensis, "Sacerdotes aut quoscumque alios, publice & notorie criminosos, rem divinam facere, vel ad altare ministrare prohibendos censet, nisi qui ad meliorem frugem redierint, & morum vitæque pristinæ commutatione facta, prætorum scelus veniam meruerint, eamque ab ordinariis suis impetraverint.

Namurcensis Synodus anno 1639. Tit. 3. cap. 4. præcipit: "Nullus mala fama, Pastor in Divinis Officiis assidat.

XIX. Quod hic Synodus Tridentina aliaque subsequentes decreverunt, illud Carolus V. in formula reformationis ejus nomine anno 1548. publicata expresserat; atque præter publicis criminibus infames etiam solum quæstum sectantes ad celebrationem Missæ non admittendos censuit.

XX. Quis ambigat, horum Sacerdotum, Clericorumque generi adscribendos, quos publice notorieque popinas frequentare; aleis, illicitisque lusuibus; cum magno populi scandalo vacare videmus. Merito proinde, Episcopi alique Ecclesiasticarum Prælati secum expendant, num Sacris Canonibus obtemperant, dum similes Sacerdotes à sacris Altaribus continuo ad stare vident, & silent.

XXI. Ulterius pro reverentia tanti Sacrificii vult Synodus Trident. ut Sacerdos non aliter Missam celebrare incipiat, nisi prius, qui interfuit, decenter composito corporis habitu, declaraverint se mente etiam, ac devoto cordis affectu, non solum corpore adesse.

XXII. Sanctus Carolus Decretum hoc renovans, & executioni mandari volens, in Concilio Mediolanensi IV. tit. 10. præcipit, ut Clericus Missæ Sacrificio ministraturus aliusve cui hoc munus incumbit, mox ut Sacerdos ad Altare accesserit, "circumspectis modestè adstantes; & si quempiam animadvertit marem vel foeminam incomposito corporis habitu, aut aliàs contra præscriptas regulas Provincialibus nostris Conciliis cum injuria vel irreverentia sanctissimi illius Sacrificii interesse, moneat graviter ut opus erit: neque Sacerdos ante Missæ initium faciat, quam omnes qui adsunt, quemadmodum Tridentino Concilio curæ Episcopi commissum est, decenter composito corporis habitu declaraverint se mente etiam ac devoto cordis affectu, non solum corpore adesse. Missa verò jam inchoata, si quid ejusmodi fiat, hoc idem officium ad nonendi itidem ille Minister Clericus præstet modestè & graviter. Si quis verò ab iis de ejusmodi monitus non respuerit, quamprimum eorumdem cura deferatur ad Episcopum, ut jure cum eo efficaciter agatur.

XXIII. Ut verò populus majori cum reverentia & attentione ad ea quæ in Missa aguntur assistat, uberiorique Sacrificii fructum percipiat, præcipiunt passim Synodi nostræ, conformiter ad Synodum Tridentinam Sess. 26. De Sacrificio Missæ cap. 8. Pastoribus & singulis curam animarum gerentibus, ut frequenter inter Missarum celebrationem vel per se, vel per alios, ex iis quæ in Missa aguntur, aliquid exponant; atque inter cætera sanctissimi hujus Sacrificii mysterium aliquod declarent, diebus præsertim Dominicis & festis.

XXIV. Porro scopus Synodorum est, ut Fideles Missæ assistentes; eaque, quæ à Sacerdote aguntur intelligentes, iis sint intenti, & voto id agant, quod Sacerdos agit ministerio; ut scilicet discant & ipsi suam totiusque Christiani orbis salutem tam salutatis & gratæ hostiæ intervectione & Christi Jesu meritis, Deo Patri commendare: ut loquitur Concilium Moguntinum anno 1549. cap. 58.

Et antiqua Atrebatenfis statuta renovata in Synodo anno 1570. sub Francisco Richardoto, qui Tridentino interfuit, volunt de his populum instrui, ut Religiosus & libentius, quacumque Sacerdotes in Missa agunt, observet.

Idem alia quoque Synodi inuunt, desiderantes populum instrui de his quæ in Missa aguntur, ut quæ in illa aguntur debita cum attentione perpendat, quemadmodum loquitur Synodus Namurcensis anno 1639. tit. 16. cap. 1. vel ut majore reverentiâ sacris intendat, uti expressit Synodus Cameracensis anno 1567. Tit. De Eucharistia cap. 4.

XXV. Neque dubium est, quin populo utilis sit, & menti Ecclesiæ conformius; ipsique Sacrificio convenientius, intendere iis quæ in Missa aguntur, quam preces alias, quantumvis pias, sed Sacrificio Missæ haud respondentem è libro legere.

Quapropter Synodus Remensis anno 1583. tit. De Eucharistia n. 5. præcipiens ut laici preces horarias tempore divini officii non nisi submissâ voce recitent, addit: "Qui tamen inter eos doctiores, reique Christianæ peritiores, extiterint præclarior agent, si loco precum ex scripto recitandarum, à præfatione, quâ pertractantur mysteria animo defixo mentisque fervore complectantur atque contemplantur.

XXVI. Formula reformationis jussu Caroli V. scripta, & anno 1550. evulgata dicit: "Neque sub sacro solemniter venit, ut coram populo eodem legantur etiam Missæ speciales, quibus huc illic populus distrahat, avoceturque ut nulli sacro satis intendat.

Idipsum in executionem hujus formulæ circa idem tempus Synodi Moguntina & Colonienfis anno 1549. ordinant: atque sub initium præsentis sæculi Synodus Sylvæducentis sub Masio tit. 11. cap. 9. judicavit planè conveniens ut in Ecclesiis, Monasteriisve, ubi est magna Missarum fre-

quentantia, singula distinctis horis legantur: "Ne, aut, simultanea illa plurimorum celebrantium turba deconi Domus Dei aut mysteriorum venerationi & gravitati aliquid decedat.

XXVII. Si ea omnia inter Missarum solemnia cavenda sint, quæ populum ab hac sancta actione aliò distrahere possent, quis non videt, quam merito Synodus Tridentina atteri præcipiat, ab Ecclesiis muticas eas, ubi sive organo, sive cantu lascivum aut impurum aliquid miscetur.

Synodus P. I. Cameracensis tit. De Cultu & Ceremoniis cap. 3. de musica in Missa adhibenda agens, statuit, ut quæ in Missa ad eruditionem & doctrinam Fidelium leguntur aut canuntur, ut Epistola, Evangelium & Symbolum, ita legantur aut canantur, ut præsentis distinctè exaudire singula verba possint. "Quare, ait, in Symbolo canendo placet nec organa nec musicam adhiberi: nisi sit simplex, ac talis ut singula verba sine repetitione possint intelligi. Quæ verò ad laudes pertinent, ut sunt Hymni, Gloria in excelsis, Sanctus: in his musica locum habeat: sed nec lasciva, nec choreis potius, quam choro congruens, sed gravis & modestus affectus.

Fortius hunc abusum proscripsit Synodus P. I. Mechliniensis tit. De Officio & Cultu divino cap. 10. "Cohibeant Episcopi Cantores, Organistas, Campanarios, & alios quoscumque à lasciva militari & quavis indecora musica, in cantu organis & campanis, sub pœna decem flusorum, ad pios usus arbitrio Episcopi applicanda. Et si semel puniri non abstinerint, pœna carceris aut alia arbitraria plectantur.

Synodus P. II. Mechliniensis tit. 12. cap. 7. monet, ut gravis tantum, & quæ ad pios affectus moveat musica, officio divino adhibeatur, non etiam lasciva vel secularis.

XXVIII. Cardinalis Bona tractatu De Divina Psalmodia cap. 17. §. 3. advertit, Musicam sapius fuisse mutatam; at illud ab antiquis observatum esse, numquam ab aliqua gente mutatam fuisse Musicam, quin & ipsa in deterius mutata sit.

Post hæc multorum authorum relatis sententiis testantium, Musicam veterem fuisse virilem, recentiorem verò effrattam verè & effeminatam, tandem concludit his verbis: "Has veterum sententias eò libentius transcripsi, quò magis hodierna Musicæ deplorabilis status innoteat: scilicet: fastidit ætas nostra concentum gravem, & stabilem, amatque modulos quosdam, quibus in frustra concessus cantus diffiliat & enervetur.

XXIX. Musicæ & Musicorum partum gravem, & ad pietatem haud conducentem sonum multis deplorat nominatissimus Ganoenium Anstiles Wilhelmus Lindanus in Psalmop. Evang. lib. 4. cap. 78. ac tandem relatâ hodiernâ musicæ confusione & infractione, dicere non veretur: "Illarum magis constantiam admiror Ecclesiasticarum, quæ istum prævidentes divini cultus abusum, semel musicam illam choro maluerunt excludere, ut Trajectensis, & quod alio Lugdunensis, quam illarum veneror magnificam, quam ipsi & putant & jactant adeò majestatem, quæ Dei chororum omni phonsorum syntagmate, vocum omnium generis discrimine, imò & tubarum clangore, cornutorum stridore, aliisque strepitu vario, ne quid prætermittere videantur, quod cantici verba semel obsecret, sententiamque sepeliat, & obruat, sibi præclare gloriantur adimplere.

XXX. Episcopi atque Prælati, qui musicam in officio divino retinendam autumant, videant, ut pro illo musicæ genere, quod nunc passim Ecclesias occupat, aliud introducatur & gravius, & rebus ipsis convenientius: & si non, ut oportet, pronuntiatori quàm cantui vicinior, saltem rebus quæ canuntur aptius atque accommodatius; ut loquitur Lindanus loco citato. Vel ut in Concilio Mediolanensi I. parte 2. cap. 51. S. Carolus: "Cantus & soni graves sint, pii ac distincti, & Domini Dei, ac divinis laudibus